

28.12.2022

Ändrade socialvårds- och äldreomsorgslagar och reformens inverkan på tillståndsförvaltningen och tillsynen

Inledning

Syftet med denna anvisning är att ge välfärdsområden och tjänsteproducenter vägledning om de reformerade socialvårds- och äldreomsorgslagarna. Anvisningen gäller tillstånds- och anmälningsförfarandet för privata tjänsteproducenter inom socialvården samt tillsynen över producenterna.

Ändringarna i socialvårdslagen berör hela servicesystemet och alla klientgrupper, särskilt service som tillhandahålls hemma och boendeservice. De ändrade bestämmelserna tillämpas på tjänster för olika klientgrupper såsom äldre, mentalvårds- och missbrukarklienter och personer med funktionsnedsättning. Ändringarnas centrala mål är att utveckla boendelösningarna, effektivisera egenkontrollen och ledningen av äldreomsorgen samt förstärka hemvårdens resurser och kvalitet.

Lagändringarna träder i kraft 1.1.2023. Från årsskiftet har välfärdsområdet det primära ansvaret för styrning och tillsyn av både egna och köpta tjänster, inklusive underleverantörernas tjänster. Välfärdsområdet ska genom egenkontroll säkerställa att social- och hälsovårdstjänsterna är högkvalitativa och verkningsfulla samt att användarnas rättigheter tillgodoses och att anordnarna och producenterna fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Klienternas tjänster ska uppfylla kraven enligt den ändrade lagen från årsskiftet, och välfärdsområdena och tjänsteproducenterna ska vidta behövliga åtgärder för att uppfylla dem.

Tillsynens fokus flyttas till välfärdsområdena

Välfärdsområdena ska styra och övervaka de privata tjänsteproducenterna och deras underleverantörer då tjänster produceras. Vid egenkontroll ska välfärdsområden och privata tjänsteproducenter särskilt säkerställa tillgången till social- och hälsovårdstjänster, tjänsternas kontinuitet och kvalitet samt klienternas jämlikhet. Egenkontrollen ska säkerställa att den som producerar tjänsterna har tillräckliga professionella, operativa och ekonomiska förutsättningar att sörja för högkvalitativa och klient- och patientsäkra tjänster.

Tillsynsmyndighetens uppgift är att främja och säkerställa egenkontrollen och att vid behov ingripa ifall egenkontrollen inte räcker för att avhjälpa missförhållanden eller brister.

Egenkontrollens roll stärks

Välfrämsområdet och den privata tjänsteproducenten ska utarbeta ett program för egenkontroll av sina uppgifter och tjänster inom social- och hälsovården, och en plan för egenkontroll ska bifogas programmet. Egenkontroll är på förhand, under verksamheten och i efterhand av tjänsteproducenten utförd systematisk kvalitetsledning som hör till ordnandet och produktionen av tjänsterna i vilken producenternas eget ansvar för verksamhetens ändamålsenlighet understryks. Egenkontrollen ska vara en del av den dagliga verksamheten. Den egenkontroll som gäller uppgifter och tjänster ska genomföras som en del av ordnandet och produktionen av dem.

Egenkontrollen baserar sig på riskhantering i verksamhetsenheten enligt planen för egenkontroll, där serviceprocesserna utvärderas med avseende på kvalitet och klient- och patientsäkerhet. Utan att identifiera riskerna kan man inte förebygga dem och inte heller ingripa mot faktiska missförhållanden på ett systematiskt sätt. Varje verksamhetsenhet, såsom serviceboenden med heldygnsomsorg, ska utarbeta en skriftlig plan för egenkontroll. Planen för egenkontroll ska utarbetas och uppdateras i ett samarbete mellan verksamhetsenhetens ledning och personal.

Planen för egenkontroll ska bl.a. ange

- enhetens verksamhetsidé, värderingar och verksamhetsprinciper
- hur klientens behov av service tillgodoses och välbefinnandet säkerställs
- hur klientens ställning och rättigheter tryggas
- hur klientens självbestämmanderätt stärks
- hur regelbundet inhämtade synpunkter från klienter, närstående och personal samt uppföljningsdata om personalens tillräcklighet i klientarbetet beaktas i verksamheten och utvecklingen av egenkontrollen
- hur personalens tillräcklighet i klientarbetet följs upp kontinuerligt
- hur högkvalitativt genomförande av tjänsterna och patientsäkerheten säkerställs
- enheternas tillvägagångssätt när tjänsten inte genomförs målenligt eller när klient- och patientsäkerheten kan äventyras

Socialvårdspersonal har en lagstadgad anmälningsskyldighet ifall de upptäcker eller får kännedom om ett missförhållande eller en risk för ett uppenbart missförhållande i tillhandahållandet av klientens socialvård. Anmälan görs till den person som ansvarar för verksamheten och denna ska underrätta den ledande tjänsteinnehavaren inom välfärdsområdets socialvård om saken. Den person som tagit emot anmälan ska vidta behövliga åtgärder för att undanröja missförhållandet eller den uppenbara risken för ett missförhållande. Personen ska underrätta regionförvaltningsverket om ärendet, såvida missförhållandet eller risken för ett uppenbart missförhållande inte åtgärdas utan dröjsmål.

Välfärdsområdet och den privata tjänsteproducenten ska ge personalen introduktion om anmälningsskyldigheten, och anvisningar om förfaringssätten ska ingå i enhetens plan för egenkontroll. Den person som gjort anmälan får inte bli föremål för motåtgärder till följd av anmälan.

Planen för egenkontroll samt de iakttagelser som grundar sig på uppföljningen av hur planen för egenkontroll genomförts och de åtgärder som vidtas på basis av iakttagelserna ska offentliggöras i det allmänna datanätet och på andra sätt som främjar deras offentlighet.

Egen kontaktperson som bevakar klientens intressen

Välfärdsområdet ska utse en egen kontaktperson för socialvårdsklienten. Kontaktpersonen ska utses senast i samband med att klientens servicebehov bedöms. Den enda situation då en kontaktperson inte behöver utses är om någon annan arbetstagare som ansvarar för servicen redan har utsetts för klienten eller det av någon annan orsak är uppenbart onödigt att utse en. Kontaktpersonen ska i princip vara en yrkesutbildad inom socialvården, men kan också vara en yrkesutbildad inom hälsovården, om det är motiverat utifrån klientens intresse och samlade tjänster. Välfärdsområdet kan klientspecifikt bedöma vilken behörighet för yrkesutbildade inom social- och hälsovården som allra bäst stöder utförandet av kontaktpersonens uppgifter i förhållande till socialvårdsklientens samlade tjänster och servicebehovets huvudsakliga orsak. Den egna kontaktpersonen för en klient med behov av särskilt stöd ska dock alltid vara socialarbetare. En egen handledare eller motsvarande arbetstagare som utsetts för klienter som bor på boendeserviceenheter är inte en sådan egen kontaktperson som avses i socialvårdslagen.

Kontaktpersonen ska se till att klienten behandlas på behörigt sätt och att de erhållna tjänsterna motsvarar klientens intresse och behov. En person som arbetar som egen kontaktperson har till uppgift att i enlighet med klientens behov och intressen främja att beviljade tjänster för klienten ordnas i enlighet med bedömningen av servicebehovet.

Egna kontaktpersoner för äldre ska följa upp klientens samlade tjänster och vid behov reagera på brister eller olämpliga sätt att ordna servicen. Kontaktpersonen ska exempelvis ge klienten råd och stöd, följa upp genomförandet av klientplanen och ändringar i servicen samt hålla kontakt med anordnaren och producenten av tjänsterna för att säkerställa tillgången till tjänster och kvaliteten. Kontaktpersonens roll understryks vid samordning och hantering av de samlade tjänsterna för klienter inom hemvård, stödtjänster och gemenskapsboende.

Välfrämsområdet ska se till att en egen kontaktperson har ett rimligt antal klienter så att kontaktpersonen kan bevaka klientens intressen.

Ledning och yrkeskunnig personal säkerställer socialvårdens kvalitet

Socialvården ska ledas så att det stöder en helhet av klientinriktade och högkvalitativa tjänster, och verksamhetsansvariga ska vara insatta i socialvårdslagstiftningen.

Tjänster för äldre ska ledas så att det stöder en högkvalitativ och klientinriktad helhet av social- och hälsovårdstjänster, främjandet av ett rehabiliterande arbetssätt, de anställdas välbefinnande i arbetet, samarbetet mellan olika myndigheter och yrkesgrupper samt utvecklandet av verksamhetsmetoder. En verksamhetsenhet ska ha en föreståndare som inom ramen för sina befogenheter svarar för att principerna i äldreomsorgslagen iakttas i klientarbetet och att servicen även uppfyller övriga krav som ställs på den.

Operativt ansvariga för socialvårdens boendeservice och service som tillhandahålls hemma ska ha en för uppgiften lämplig högskoleexamen, kännedom om branschen och tillräcklig ledarförmåga för att kunna organisera personalens arbete och säkerställa egenkontrollen och kvaliteten. Föreståndaren för en verksamhetsenhet ska se till att det i verksamhetsenhetens dagliga verksamhet genomförs egenkontroll i syfte att säkerställa att servicen är högkvalitativ, säker och tillbörlig samt för kontinuerlig uppföljning av att den personal som deltar i klientarbetet är tillräcklig. Enhetsansvariga ska kunna ägna tillräckligt mycket tid åt sin

ledningsuppgift för att säkerställa en högkvalitativ och klientsäker vård och för att verkställa egenkontrollen.

Föreståndaren ska se till att den som ansvarar för den ekonomiska resurssättningen alltid är uppdaterad om eventuella behov av mer resurser. Välfärdsområdet har en skyldighet att sörja för tjänsternas kvalitet, som säkras genom tillräcklig, yrkesskicklig och kunnig personal. Tillräckliga personalresurser har stor betydelse för klientsäkerheten samt personalens möjligheter att handla enligt professionens yrkesetiska ansvar och skyldigheter i sitt arbete.

Tjänsteproducenten ska säkerställa att inplanerad personal har tillräcklig yrkeskompetens för uppgiften när personalens uppgiftsbeskrivningar fastställs och uppgifter tilldelas.

Ändringar i tillståndsförvaltningen för privat socialservice

Socialvårdslagens nuvarande bestämmelser om boende- och hemservice ändras i samband med lagändringen. De nya bestämmelserna i lagen gäller nuvarande serviceboende med heldygnsomorg som tillståndspliktig socialservice samt serviceboende, stödboende och hemservice som anmälningspliktig socialservice. Tillståndsmyndighetens nuvarande registreringar av dessa tjänster fortsätter att gälla efter lagändringarna. Tillståndsmyndigheten gör inte några ändringar i dessa registreringar på eget initiativ. Ifall det sker väsentliga förändringar i en verksamhetsenhets verksamhet eller en tjänsteproducent av annat skäl vill ändra enhetens gällande registrering ska ett ärende inledas hos tillståndsmyndigheten.

Trots att tillståndsmyndigheten inte ändrar registreringar på eget initiativ ska tjänsteproducenten i samarbete med välfärdsområdet ändra den nuvarande och registrerade produktionen av socialvårdstjänster till att motsvara den nya lagstiftningen från och med den 1 januari 2023. Detta innebär bl.a. att en verksamhetsenhets registrerade serviceboendetjänst ändras till ett av välfärdsområdet ordnat gemenskapsboende och övrig socialservice som enhetens klienter behöver ordnas av välfärdsområdet, exempelvis stödtjänster och hemvård. Ett annat exempel är tjänsten stödboende, som på finska ska ändras till "tuetun asumisen palvelu" i registret. Stödboende inkluderar social handledning även i fortsättningen, men övrig socialservice som klienten behöver, exempelvis stödtjänster, hemvård eller social rehabilitering, ordnas av välfärdsområdet.

De nya tjänsterna som ska registreras i och med ändringarna i socialvårdslagen är serviceboende med heldygnsomsorg, hemservice för barnfamiljer, hemvård, tillfälligt boende, stödboende, gemenskapsboende samt verksamhet som främjar socialt umgänge i gemenskapsboende och som tillhandahålls separat som socialservice. Produktion av serviceboende med heldygnsomsorg förutsätter tillstånd enligt lagen om privat socialservice (på finska ändras benämningen från "tehostettu palveluasuminen" till "ympäriuvorokautinen palveluasuminen"). Övriga nya tjänster ovan är anmälningspliktiga socialvårdstjänster. Produktion av dessa förutsätter att tjänsteproducenten gör en anmälan till välfärdsområdet, som skickar den vidare till regionförvaltningsverket för registrering. Välfärdsområdet bifogar då ett eget utlåtande där man bedömt om förutsättningarna för enhetens verksamhet uppfylls.

Vid ansökan om tillstånd för tillståndspliktig socialservice med heldygnsomsorg ska tjänsteproducenten bifoga ett utlåtande från välfärdsområdet i vilket enhetens verksamhetsförutsättningar har bedömts.

Stödtjänster i samband med annan socialservice

En privat tjänsteproducent med stödtjänster som avses i socialvårdslagen, såsom måltids-, klädvårds-, städ- och trygghetstjänster eller tjänster som främjar socialt umgänge, ska göra en anmälan till välfärdsområdet om produktion av tjänsten. Välfärdsområdet skickar inte anmälan till regionförvaltningsverket för registrering ifall tjänsteproducenten inte producerar annan socialservice än stödtjänster. Välfärdsområdet bedömer om den producerade tjänsten är en tjänst som avses i lagen om privat socialservice och fattar ett förvaltningsbeslut om registreringen. Välfärdsområdet för ett eget register över stödtjänstproducenter i sitt område.

Tillståndsmyndigheten registrerar stödtjänsterna ifall tjänsteproducentens verksamhetsenhet producerar annan socialservice i samband med dem. En enhet för gemenskapsboende kan exempelvis tillhandahålla annan social service i form av stödtjänster samt hemvård efter klienternas behov. Då gör tjänsteproducenten en anmälan om enhetens verksamhet enligt lagen om privat socialservice till välfärdsområdet, som skickar den till tillståndsmyndigheten för registrering. Eftersom verksamhetsenheten också producerar annan socialservice än stödtjänster registreras alla enhetens tjänster enligt anmälan ifall förutsättningarna för verksamheten uppfylls.

Välfärdsområdet skickar anmälan om stödtjänstproduktion till tillståndsmyndigheten även i situationer där producenten utökar en befintlig verksamhetsenhets socialservice med stödtjänster.

Hemvård

Med hemvård anses service som säkerställer att en person klarar av de funktioner som hör till det dagliga livet i sitt hem och sin boendemiljö. Hemvård omfattar enligt klientens individuella behov

- 1) vård och omsorg,
- 2) verksamhet som främjar och upprätthåller funktionsförmåga och interaktion,
- 3) annan än i 1 och 2 punkten avsedd verksamhet som stöder personens förmåga att klara sig,
- 4) hemsjukvård enligt 25 § i hälso- och sjukvårdslagen.

Vård och omsorg innefattar som samlat begrepp att ta hand om klientens individuella grundläggande behov, såsom näringsintag, bad och annan personlig hygien samt på- och avklädning. Den kan inbegripa hälsovårdande uppgifter, såsom åtgärder vid läkemedelsbehandling och observation av klientens hälsotillstånd. Den hälsovårdande dimensionen inbegriper hemvårdspersonalens egenvårdsliknande åtgärder i samband med upprätthållande av hälsan samt vård och uppföljning enligt anvisningarna vid långvarig sjukdom.

Hemvård är en socialservice som kan inbegripa alla eller en del av tjänsterna ovan. När produktion av hemvård anmäls ska tjänstproducenten bifoga en verksamhetsplan där innehållet i den producerade hemvårdsservicen beskrivs. Verksamhetsplanen ska visa om hemsjukvård ingår i den producerade servicen, antingen som egen verksamhet eller ordnad genom en underleverantör.

Om tjänstproducenten inte producerar hemsjukvård bedöms servicen enligt lagen om privat socialservice med dess innehållskrav för producentens servicedel. Ifall hemsjukvård ingår i servicen ska tjänstproducenten ansöka om ett tillstånd för privat hälso- och sjukvård för sin verksamhet.

Tillfälligt boende

Välfärdsområdet ordnar tillfälligt boende för personer som behöver kortvarig, brådskande hjälp, exempelvis nödinkvartering. Ett akut behov av nödinkvartering kan uppstå exempelvis vid brand eller omfattande evakuering av befolkningen när personen inte själv kan ordna inkvartering.

Tillfälligt boende är en anmälningspliktig service enligt lagen om privat socialservice och ska anmälas till välfärdsområdet av tjänsteproducenten.

Stödboende

Med stödboende avses att klienten får stöd i eller vid övergång till självständigt boende. Stödboende inkluderar social handledning, som avser rådgivning, handledning och stöd till klienten i användningen av tjänsterna och samarbete för samordning av olika stödformer. Målet med social handledning är att främja klientens välbefinnande och delaktighet genom att stärka personens livskompetens och funktionsförmåga.

Övrig social service som klienter i stödboende behöver ordnas separat efter klientens behov i enlighet med bestämmelserna om dessa tjänster, exempelvis stödtjänster, hemvård eller social rehabilitering. Välfärdsområdet fattar ett separat förvaltningsbeslut om beviljande av dessa tjänster.

Ett högkvalitativt och klientsäkert genomförande av social handledning inom stödboende förutsätter att arbetstagararen har god kunskap om socialvård.

Om verksamhetsenheten även producerar annan socialservice för klienter i stödboende, t.ex. stödtjänster och/eller hemvård, ska dessa tjänster ingå i anmälan som gäller enheten.

Gemenskapsboende och verksamhet som främjar socialt umgänge

Med gemenskapsboende avses boende som ordnas av välfärdsområdet i en tillgänglig och trygg boendeenhet där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans eller hennes behov och där de boende erbjuds verksamhet som främjar socialt umgänge och för vilken enheten har lämpliga lokaler. Gemenskapsboende ordnas för olika klientgrupper.

Välfärdsområdet kan skaffa gemenskapsboende avtalsbaserat från privata tjänsteproducenter eller också ordna tjänsten genom servicesedlar för klienten.

Andra boendearrangemang kan också ha inslag av gemenskapsboende, exempelvis då en person på eget initiativ söker bostad i ett seniorhus. Gemenskapsboende är en socialservice som avses i socialvårdslagen endast då den ordnas av välfärdsområdet.

Tjänsteproducenten anmäler produktion av gemenskapsboende. Den verksamhetsplan som bifogas anmälan ska ange om verksamheten som främjar socialt umgänge drivs av verksamhetsenheten själv eller köps in från en underleverantör.

Annan socialservice enligt de individuella behoven hos klienterna i gemenskapsboendet ordnas separat, exempelvis som stödtjänster, hemvård eller andra tjänster som tillhandahålls hemma. Annan socialservice för klienterna är exempelvis också deltagande i boendeenhetens externa arbets- eller dagverksamhet.

Om verksamhetsenheten producerar annan socialservice för sina klienter, exempelvis stödtjänster och/eller hemvård, ska dessa inkluderas i anmälan som gäller enheten.

Ifall tjänsteproducenten är underleverantör av verksamhet som främjar socialt umgänge för en annan tjänsteproducents verksamhetsenhet, ska produktionen av denna underleverantörstjänst anmälas till välfärdsområdet i enlighet med lagen om privat socialservice. Anmälan ska innehålla en bifogad verksamhetsplan som visar tjänstens innehåll och för vem underleverantörstjänsten produceras. Välfärdsområdet skickar anmälan till tillståndsmyndigheten för registrering.

Serviceboende med heldygnsomsorg

På finska ersätts benämningen "tehostettu palveluasuminen" med "ympäri vuorokautinen palveluasuminen". I serviceboende med heldygnsomsorg utgör boendet och de tjänster klienten behöver en helhet, och den verksamhetsenhet som producerar tjänsten har personal på plats dygnet runt. Tjänsten omfattar vård och omsorg enligt personens individuella behov, verksamhet som upprätthåller och främjar funktionsförmågan, måltider, klädvård, städning samt verksamhet som främjar delaktighet och socialt umgänge.

Välfärdsområdet ansvar för ordnandet av serviceboende med heldygnsomsorg för äldre och dessutom för alla klientgrupper såsom personer med funktionsnedsättning samt mentalvårds- och missbrukarklienter.

Produktion av serviceboende med heldygnsomsorg förutsätter ansökan om tillstånd enligt lagen om privat socialservice, och tillståndsmyndigheten bedömer enhetens förutsättningar för verksamheten innan tillstånd beviljas. Kriterierna för bedömning av enhetens förutsättningar motsvarar tidigare kriterier i anknytning till serviceboende med heldygnsomsorg.

Gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg i samma byggnadskomplex

När samma tjänsteproducent producerar gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg i samma byggnadskomplex kan tjänsterna utgöra en gemensam verksamhetsenhet. Då kan all personal som reserverats för tjänsteproduktion arbeta under en ledning, vilket möjliggör flexibel användning av personalen. Då kan också klientplatserna för serviceboende med heldygnsomsorg och gemenskapsboende användas flexibelt ifall lokalerna möjliggör klientsäkra lösningar. När klientens servicebehov ökar kan tjänsten serviceboende med heldygnsomsorg tillhandahållas hos klienten i bostäder där dygnetruntservice kan ges klientsäkert.

När både serviceboende med heldygnsomsorg och gemenskapsboende samt annan socialservice som klienterna behöver produceras av samma tjänsteproducent i samma verksamhetsenhet, ska tjänsteproducenten ansöka om tillstånd för verksamheten enligt lagen om privat socialservice. Tillståndsansökan innehåller då serviceboende med heldygnsomsorg som tillståndspliktig tjänst samt en bifogad anmälan om gemenskapsboende. Anmälan ska också inkludera övrig socialservice, exempelvis stödtjänster och hemvård, för klienter i gemenskapsboende och/eller andra boende i samma byggnadskomplex.

Ifall serviceboende med heldygnsomsorg och gemenskapsboende som avses i socialvårdslagen produceras av olika tjänsteproducenter i samma byggnadskomplex utgör dessa servicehelheter separata verksamhetsenheter. I enlighet med lagen om privat socialservice ska varje producent av serviceboende med heldygnsomsorg söka tillstånd till verksamhetsenheten och den som producerar gemenskapsboende ska göra en anmälan till välfärdsområdet enligt samma lag.

Behandling av inledda tillstands- och anmälningsärenden i samband med lagändringen

Tillståndsmyndigheterna beaktar lagändringarna i behandlingen av inledda tillstands- och anmälningsärenden så att besluten motsvarar den nya lagstiftning som träder i kraft 1.1.2023.

Ytterligare information lämnas av

Valvira överinspektör, telefon 0295 209 334 eller e-post elina.uusitalo@valvira.fi

Valvira överinspektör Marja-Leena Lantto, telefon 0295 209 283 eller e-post marja-leena.lantto@valvira.fi

Valvira överinspektör Anssi Tulkki, telefon 0295 209 347 eller e-post anssi.tulkki@valvira.fi
(tillstånd för privat socialservice)

Valvira överinspektör Jari Antikainen, telefon 0295 209 240 eller e-post jari.antikainen@valvira.fi
(tillstånd för privat socialservice)

Regionförvaltningsverket i Södra Finland överinspektör för socialvården Varpu Kovero, telefon 0295 016 645 eller e-post varpu.kovero@avi.fi och ledande överinspektör för socialvården Maija Gartman, telefon 0295 016 109 eller e-post maija.gartman@avi.fi

Regionförvaltningsverket i Östra Finland telefon 0295 016 821 eller e-post kirsi.laitinen@avi.fi

Regionförvaltningsverket i Lappland överinspektör för socialvården Merja Isoaho, telefon 0295 017 047 eller e-post merja.isoaho@avi.fi

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland ledande överinspektör för socialvården Nina Siro Södergård, telefon 0295 018 114 eller e-post nina.siro-sodergard@avi.fi

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland: överinspektör Anita Paavola, telefon 0295 018 841 eller e-post anita.paavola@avi.fi

Regionförvaltningsverket i Norra Finland, överinspektör för socialvården Päivi Ränä, telefon 0295 017 024 eller e-post paivi.raina@avi.fi

Tillämpliga bestämmelser

Socialvårdslagen (1301/2014) 3 §, 14 §, 46 §, 47-49 a §

Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 25 §

Lagen om välfärdsområden (611/2021) 7 §, 10 §

Lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) 17 §, 21 §, 23–24 §

Lagen om privat socialservice (922/2011) 4–8 §, 11 §, 13 §, 26–27 §, 34–35 §

Lagen om hälso- och sjukvård (152/1990) 4 §, 9 a §, 14 a §

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) 40–42 §, 44 §